

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 5. november 2024

Sak 2024/790 - Stiftelsen Barnas fysioterapisenter - org.nr. 893 140 832 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabeth Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen Barnas fysioterapisenter (klager) søkte 24. august 2023 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 318 913 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet etterspurte i e-post 11. november 2023 spesifikasjon av søknadsgrunnlaget, herunder oversikt over hvilke deler av virksomheten som var omfattet av søknadsgrunnlaget. Tilsynet etterspurte også redegjørelse på hvorfor det ikke var avgrenset for kostnader som gjelder utleie slik det var gjort forrige søknadsrunde.
- (3) Klager besvarte henvendelsen ved e-post 15. november 2023. Aktivitetene som er omfattet av søknadsbeløpet er ifølge klager behandling av barn med funksjonsnedsettelse som ikke dekkes av det offentlige, gruppetrening for barn med overvekt, og drift av Turbo treningssenter. Turbo treningssenter er et tilrettelagt treningssenter for ungdom og unge voksne med funksjonsnedsettelse der de kan ha egentrening eller trening i gruppe. Klager viser også til at de ansatte veileder og samarbeider frivillig med en rekke andre fysioterapeuter/ergoterapeuter/pedagoger/nærpersoner/foresatte etc. i deres arbeid og oppfølging av et stort antall barn og unge. Stiftelsen bærer i tillegg selv kostnader til leie og drift. Senteret arrangerer også gratis seminarer og forbereder og underviser gratis på fagmøter for helsepersonell. Når det gjelder spørsmålet om hvorfor det ikke var foretatt avgrensning for kostnader som gjaldt utleie, forklarte klager at dette dreide seg om en inkurie, og ba om at søknadsgrunnlaget ble endret.
- (4) Lotteritilsynet avsto søknaden 20. desember 2023, med to avslagsgrunnlag. Den første begrunnelsen er at klagers virksomhet kommer offentlige oppgaver til gode. Tilsynet viser til at selv om klager har avgrenset for kostnader knyttet til offentlige oppgaver ved å trekke fra refusjon fra Helfo, ansattes inntjening på pasientbehandling og pasientenes egenandel, er levering av spesialisthelsetjenester en overordnet offentlig oppgave, og at slik virksomhet i sin helhet faller utenfor ordningen. Tilsynet legger videre til grunn at delen av virksomheten som gjelder Turbo Treningssenter kan være kompensasjonsberettiget, da denne delen av virksomheten ikke kommer offentlige oppgaver til gode. Tilsynet konkluderer likevel med at frivillig innsats ikke er en viktig

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

del av klagers virksomhet, og at klager av den grunn ikke er berettiget merverdiavgiftskompensasjon.

- (5) Klager påklaget vedtaket 9. januar 2024. Klager anfører at den delen av virksomheten som er knyttet til spesialisthelsetjeneste, er trukket ut av søknaden, og at andre aktiviteter enn spesialisthelsetjeneste oppfyller vilkårene for merverdiavgiftskompensasjon.
- (6) Klager har vist til at behandling av funksjonshemmede barn som får et supplerende tilbud hos klager og ikke får slik behandling dekket av det offentlige, er frivillig innsats fra klagers side. Klager har særskilt vist til tilbudene «Turbo treningssenter» og «Gøy med gym», og at disse er supplerende tilbud til det offentlige tilbudet for målgruppene unge funksjonshemmede og barn og unge med overvekt. Dette er ikke tilbud som er bestilt fra kommunen, og er heller ikke lovpålagte tjenester. Tilbudene mottok i 2022 støtte fra kommunen, men dette er midler klager må søke om fra år til år, og ikke en inntekt klager i forkant vet om de får, og klager vet ikke hvor mye støtte klager vil motta hvert år. I 2022 mottok klager 200 000 kroner fra Bergen kommune til Turbo treningssenter, og dette opplyser klager at tilsvarer en svært liten del av den faktiske kostnaden ved å drive og vedlikeholde et treningssenter. Brukernes egenandel er å anse som en kontingent, og denne er ifølge klager satt svært lavt fordi tilbudene hovedsakelig er basert på frivillighet fra klagers side og har som formål at flest mulig ungdom og unge voksne med funksjonsnedsettelse og overvekt skal kunne benytte seg av disse som et fritidstilbud tilpasset dem.
- (7) Klager mener videre at stiftelsens forskningsaktivitet og stor grad av faglig utviklingsarbeid også må anses som frivillig innsats fra klagers side. Klager har i den forbindelse blant annet vist til at stiftelsen utfører gratis arbeid i form av veiledning til foreldre, assistenter og fagfolk, at stiftelsen arrangerer gratis seminarer og forbereder og underviser gratis på fagmøter for helsepersonell. Videre har klager vist til at faglig oppdatering av den enkelte foregår som gratis innsats fra stiftelsens side.
- (8) Klager har også vist til at stiftelsen mottok pengegaver i 2008, herunder en gave på 100 000 kroner, som utgjør stiftelsens grunnkapital og et beløp på 12 000 000 kroner. Mesteparten av disse midlene står ifølge klager fortsatt urørt og stiftelsen får årlige renter på midlene. Pengene brukes slik at stiftelsen kan utføre frivillig aktivitet i form av aktiviteter på Turbo treningssenter, Gøy med gym, utviklingsarbeid, forskning, veiledningsarbeid, formidling etc. Videre mottok stiftelsen i 2022 gave fra GC Rieber Fondene på 1 458 944 kroner som støtte til behandling av barn som ikke får hjelp av det offentlige og til forskningsprosjekt.
- (9) Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.
- (10) Lotteritilsynet etterspurte i e-post 24. april 2024 kopi av søknadene og tilskuddsbrev knyttet til mottatt midler fra Bergen kommune. Klager oversendte i e-post 25. april 2024 etterspurt dokumentasjon.
- (11) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 13. mai 2024 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (12) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

- (13) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 at søknadsgrunnlaget skal beregnes av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6.
- (14) Forskriften § 6 bokstav a fastsetter at det ikke ytes kompensasjon for kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- (15) Det fremgår av forskriften § 3 tredje ledd bokstav f at det ikke gis merverdiavgiftskompensasjon for virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode.
- (16) Etter forskriften § 5 femte ledd må søkerne kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Det fremgår videre av bestemmelsen at gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.
- (17) Etter forskriften § 5 niende ledd er det søkeren selv som må foreta en avgrensning av hvilke kostnader som skal være med i søknaden dersom organisasjonen også driver virksomhet som faller utenfor ordningen. Dette kan gjøres gjennom organisatoriske eller økonomiske skillelinjer innenfor den enkelte organisasjon. Dersom søkeren ikke har foretatt en slik avgrensning ved søknad, følger det av bestemmelsen at søknaden etter en totalvurdering kan avslås.
- (18) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (19) Stiftelsen Barnas fysioterapisenter sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 20. desember 2023 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022.
- (20) Lotteritilsynet avsto søknaden fordi klagers virksomhet etter tilsynets vurdering kommer «offentlige oppgaver til gode», jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f. Klager hadde i søknaden foretatt avgrensning av hvilke kostnader som skulle medregnes i søknaden, i tråd med forskriften § 5 niende ledd, men slik Lotterinemnda forstår det, vurderer tilsynet at klager ikke har foretatt en tilstrekkelig avgrensning av søknaden. Tilsynet åpnet likevel opp for at enkelte deler av klagers virksomhet ikke kommer offentlige oppgaver til gode, og vurderte derfor om klager oppfyller kravet om frivillig innsats som viktig del av virksomheten i forskriften § 5 femte ledd. Tilsynet kom imidlertid til at klager heller ikke for disse delene av virksomheten var kompensasjonsberettiget.
- (21) Det følger av forskriften § 3 tredje ledd bokstav e og f at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode, og heller ikke til virksomhet hvor det offentlige kan påvirke eller legge føringer for virksomheten. Regelen er utformet for at merverdiavgiftskompensasjonsordningen ikke skal kompensere momskostnader til virksomhet som er ment å være en offentlig oppgave.

- (22) Det fremgår av klagers nettside at Stiftelsen Barnas Fysioterapisenter ble etablert i 2008 for å gi barn og unge med funksjonsnedsettelse og andre motoriske problemstillinger et unikt habiliterings- og rehabiliteringstilbud, tilpasset deres individuelle behov. Senteret er oppgitt å ha som mål å arbeide kunnskapsbasert og tverrfaglig sammen med alle aktuelle yrkesgrupper for at brukerne skal få et helhetlig (re-) rehabiliteringstilbud.
- (23) I tråd med dette, fremgår det av klagers vedtekter § 2 at stiftelsens formål er å:
- «[...] gi fysioterapitilbud, annen behandling og trening, spesielt tilpasset barn, ungdom og unge voksne som har funksjonshemming og andre motoriske problemer. Dette skal blant annet gjøres ved å etablere, drifte og utvikle et fysioterapisenter tilpasset disse målgruppene. I tillegg skal Stiftelsen drive fagutvikling og delta i forskning til beste for slike barn, ungdom og unge voksne. Stiftelsen skal således ikke drive økonomisk næringsvirksomhet, og har ikke som formål å drive med overskudd. Eventuelle overskudd skal benyttes til Stiftelsens formål.»
- (24) På klagers nettside opplyses det videre at senteret tilbyr fysioterapi for barn, intensiv rehabilitering, manuell terapi, nevrologisk fysioterapi for unge og treningssenter for ungdom og unge voksne. Tilbudet for barn drives under navnet Barnas fysioterapisenter og tilbudet for ungdom og unge voksne drives under navnet Turbo. Turbo er delt i tre underenheter; Turbo Fysioterapi, Turbo Treningssenter og Gøy med Gym. Turbo Fysioterapi tilbyr fysikalsk behandling med refusjonsrett til unge (15-35 år) med funksjonsnedsettelse. Turbo treningssenter er et tilrettelagt treningssenter som har åpent tre dager i uken, og Gøy med gym er et gruppetilbud to dager i uken for barn med overvektspromblematikk. Klager har i e-post 15. november 2023 opplyst at stiftelsen leier lokaler, inkludert tre treningssaler med blant annet klatrevegg, hvor stiftelsen på dagtid tilbyr både frivillig og lovpålagte aktiviteter til barn og unge, og kun frivillig tilbud ettermiddag/kveld (Gøy med Gym og Turbo Treningssenter).
- (25) Det er i denne saken ikke bestridt at klagers virksomhet delvis er finansiert av det offentlige, og at klager i stor grad samarbeider med kommunen om å levere tjenester som er å anse som offentlige oppgaver. Klager anfører imidlertid at de i søknaden har avgrenset for driftskostnader knyttet til spesialisthelsetjenester, og at søknaden gjelder andre aktiviteter stiftelsen utfører, som ikke er å anse som offentlige oppgaver.
- (26) Lotterinemnda er enig med Lotteritilsynet i at klager skulle ha avgrenset for større deler av sin virksomhet, blant annet veiledning, seminarer og faglig utvikling knyttet til de deler av virksomheten som må anses å komme offentlige oppgaver til gode.
- (27) For å være berettiget til merverdiavgiftskompensasjon må stiftelsen uansett dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, jf. forskriften § 5 femte ledd første setning. Det følger av langvarig forvaltningspraksis at kravet om at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten må forstås slik at den frivillige innsatsen må være omfattende og utgjøre hovedaktiviteten i virksomheten. Det er den samlede frivillige innsatsen til organisasjonen som har søkt om kompensasjon, som skal legges til grunn ved vurderingen etter forskriften § 5 femte ledd, se eksempelvis sak 2021/1195.
- (28) Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd andre setning. For at kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats skal regnes som frivillig innsats, må dette ikke ha for tett knytning til

gjenytelser, jf. § 5 femte ledd siste setning. I Kulturdepartementets brev til Lotteritilsynet 12. mai 2011 uttales det følgende om kravet til frivillig innsats:

«[...] Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats. Det innebærer for eksempel at treningsavgift, deltakeravgift, egenandeler og lignende som det er knyttet gjenytelser til ikke blir ansett som kontingent eller gave i forhold til frivillig innsats.»

- (29) I vurderingen av om innsatsen er en viktig del av virksomheten, er forholdet mellom lønnet og ulønnet innsats relevant, og også hvor mye medlemskontingent og gaver utgjør av de samlede inntektene, og om det er gjenytelser knyttet til innsatsen. I Kulturdepartementets høringsnotat «Høringsnotat om ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» 11. desember 2017, omtalte og presiserte departementet forskriftens vilkår om frivillig innsats, og uttalte blant annet at

«[...] Gratis arbeidsinnsats fra en liten gruppe personer, for eksempel gratis styreinnsats, blir ikke vurdert å tilfredsstille kravet til frivillig innsats. På samme måte vil ikke store gaver fra enkeltpersoner eller organisasjoner tilfredsstille kravet til frivillig innsats. Gaver eller gratis arbeidsinnsats må mottas av et tilstrekkelig antall av organisasjonens medlemmer og/eller givere og utgjøre en viktig del av grunnlaget for organisasjonens virksomhet.»

- (30) Av klagers samlede inntekter i 2022 på 9 581 758 kroner, var 146 947 kroner treningskontingenter og egenandeler. Videre utgjorde tilskudd og gaver 1 916 870 kroner dette året. Med andre ord utgjorde dette vel 21 prosent av klagers inntekter i 2022. Når det gjelder treningskontingenten og egenandelene, har klager selv opplyst at de ikke har betalende medlemmer, men brukere som betaler ut fra den bruken de velger å ha. Avgiften er altså direkte knyttet til gjenytelser, og Lotterinemnda kan da ikke se at denne treningsavgiften kan anses som kontingent i tilknytning til frivillig innsats i forskriftens forstand. Klagers årsregnskap for 2022 og opplysninger oppgitt i klagers søknad og etterfølgende informasjon fra klager, viser videre at størsteparten av tilskudd og gaver i 2022 var engangsbeløp fra enkeltorganisasjoner eller enkeltpersoner, med de største tilskudd og gaver fra GC Rieber Fondene og Bergen kommune. Slike gaver vil heller ikke tilfredsstille kravet til frivillig innsats.
- (31) Det fremgår videre av klagers søknad og årsmelding for 2022, at klager hadde 9,5 lønnede årsverk, og lønnskostnader på 6 778 206 kroner. Klager har opplyst at deler av den behandling og trening og annet arbeid som de ansatte utøver, er frivillig arbeid i den forstand at klager ikke får inntekter eller refusjoner fra det offentlige for mye av den behandling som utføres. Klager viser til at de ansatte driver frivillig veiledning til andre fysioterapeuter, foreldre, assistenter og fagfolk og at det blir arrangert gratis seminarer og fagmøter for helsepersonell. Klager viser til at det er vanskelig å angi eksakt i årsverk hva som gjøres av frivillig innsats, og har selv i søknaden derfor satt dette til 0.
- (32) I vurderingen av gratis arbeidsinnsats etter forskriften § 5 femte ledd andre setning, vil det etter Lotterinemndas vurdering ikke være relevant at klager ikke får inntekter eller refusjoner fra det offentlige for mye av den behandlingen som utføres, ei heller at faglig oppdatering av den enkelte ansatte foregår som gratis innsats fra stiftelsens side. Det er klagers ansatte som utfører behandlingen, veiledningen, foredragsvirksomheten etc., og nemnda legger til grunn at denne arbeidsinnsatsen er å anse som del av den enkelte

ansattes lønnede arbeidsforhold hos klager. Nemnda er også av den oppfatning at dette arbeidet vil kunne gi klager fordeler/gjenytelser ved at klager derigjennom blir mer synlige for brukerne og deres foreldre, samt for andre fysioterapeuter og fagfolk i bransjen, herunder helsepersonell, og ved at klagers representanter vil kunne få utbytte av slike samlinger i form av utveksling av kompetanse og erfaring.

- (33) Når det gjelder klagers forskningsaktivitet, sier ikke årsberetningen eller årsmeldingen for 2022 noe om omfanget av denne forskningsaktiviteten. Det kan dermed heller ikke vurderes hvorvidt forskning er å anse som en viktig del av klagers virksomhet i 2022. Slik saken er opplyst, er det heller ikke noe som viser at denne forskningsaktiviteten kan skilles fra klagers hovedvirksomhet. For året 2022 foreligger det derfor ikke opplysninger som tilsier at frivillig innsats knyttet til forskning kan gi grunnlag for delvis kompensasjon etter forskriften.
- (34) Etter en samlet vurdering har Lotterinemnda kommet til at klager ikke har kunnet dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, jf. forskriften § 5 femte ledd første setning. Klager er således ikke berettiget til merverdiavgiftskompensasjon.

Konklusjon

- (35) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur